

Yttrande över IVO:s beslut utifrån tillsyn av medicinsk vård och behandling vid covid-19

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom vård- och omsorgsförvaltningens förslag till yttrande och översänder det som nämndens eget till Inspektionen för vård och omsorg.

Sammanfattning av ärendet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har gjort en tillsyn av medicinsk vård och behandling till äldre personer med misstänkt eller konstaterad covid-19 som bor på särskilt boende som drivs av vård- och omsorgsnämnden i Katrineholms kommun.

I tillsynen har IVO granskat om det funnits förutsättningar för att ge god vård till dessa personer.

IVO har i tillsynen funnit följande brister i vård- och omsorgsnämndens verksamheter:

- Det har, vid de särskilda boenden som ingår i aktuell tillsyn, inte funnits förutsättningar för att ge en sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård av god kvalitet till äldre med misstänkt eller konstaterad covid-19.
- Det går, vid de särskilda boenden som ingår i aktuell tillsyn, inte att följa vården till äldre med misstänkt eller konstaterad covid-19 som bor på särskilt boende pga. brister i hälso- och sjukvårdsjournalerna.

IVO begär att nämnden ska redovisa sin inställning till de brister som IVO konstaterat. Redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som nämnden i sitt systematiska patientsäkerhetsarbete har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska innehålla uppgifter om när eventuella åtgärder genomfördes eller kommer att genomföras. Redovisningen ska vara IVO tillhanda senast den 15 mars 2021.

Vård- och omsorgsförvaltningen har upprättat ett förslag till yttrande som redovisar inställningen till de brister som IVO konstaterat utifrån den genomförda tillsynen. Redovisningen innehåller även de åtgärder som nämnden i sitt systematiska patientsäkerhetsarbete har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen innehåller uppgifter om när eventuella åtgärder genomfördes eller kommer att genomföras.

Ärendets handlingar

- IVO:s beslut 2021-02-02
- Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till yttrande 2021-02-24

Anna-Lena Ramstedt
Förvaltningschef

Lars Hernevid
Verksamhetsstrateg

Beslutet skickas till: IVO, ledningsgruppen, berörda enhetschefer, MAS, akten

Vård- och omsorgsnämnden

Förslag till yttrande över beslut från IVO om medicinsk vård och behandling till äldre vid särskilda boenden – covid 19

Bakgrund

Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) har genomfört tillsyn av medicinsk vård och behandling till äldre personer med misstänkt eller konstaterad covid-19 som bor på särskilt boende som drivs av vård- och omsorgsnämnden i Katrineholms kommun. I tillsynen har IVO granskat om det funnits förutsättningar för att ge god vård till dessa personer.

IVO begär med stöd av 7 kap. 20 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, att nämnden ska redovisa sin inställning till de brister som IVO konstaterat utifrån den genomförda tillsynen. Redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som nämnden i sitt systematiska patientsäkerhetsarbete har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska innehålla uppgifter om när eventuella åtgärder genomfördes eller kommer att genomföras. Redovisningen ska vara IVO tillhanda senast den 15 mars 2021.

Vård- och omsorgsförvaltningens redovisning

Nedan följer en redovisning av vård- och omsorgsnämndens inställning till samt vidtagna och planerade åtgärder för respektive beslutspunkt.

- *Det har, vid de särskilda boenden som ingår i aktuell tillsyn, inte funnits förutsättningar för att ge en sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård av god kvalitet till äldre med misstänkt eller konstaterad covid-19.*

IVO bedömer att det, vid de särskilda boenden som nämnden driver, under aktuell tid inte funnits förutsättningar för att ge en sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård av god kvalitet till äldre med misstänkt eller konstaterad covid-19. Tillsynen har visat att bemanningen av sjuksköterskor varit bristfällig och att det under en dag saknas sjuksköterska helt.

Vård- och omsorgsnämnden vill inleda med att framföra att berörda verksamheter stod mitt i pandemi som var av ett slag som ingen i Sverige varit med om tidigare. Katrineholm var också en av de kommuner som först drabbades. Vård- och omsorgsnämndens uppfattning är att det stämmer att situationen på aktuella boenden var ansträngd vad gäller tillgång till sjuksköterska under ett inledande skede. Det är nämndens uppfattning att uppgiften om att det under en dag helt saknades sjuksköterska inte stämmer. Under en dag sak-

nades däremot båda ordinarie sjuksköterskor på ett boende varpå sjuksköterska från annat särskilt boende kom in och arbetade denna dag.

Stora ansträngningar gjordes för att snabbt kunna förstärka sjuksköterskeorganisationen och öka bemanningen på aktuella boenden. Normalt finns en välfungerande backup vid frånvaro. Det finns tre ambulerande sjuksköterskor, timvikarier, pensionerade sjuksköterskor eller sjuksköterskor via avtal om hyrsköterska kan komma in och förstärka med kort varsel. Detta var inte möjligt under då rådande förutsättningar, varför det tog cirka två veckor innan sjuksköterskeorganisationen kunde förstärkas. Under denna tid fick de sjuksköterskor som var i tjänst ta ett ökat ansvar.

Ett flertal åtgärder sattes in för att förstärka aktuella verksamheter dels i det akuta skedet men också på sikt för att snabbare kunna ställa om och få in sjuksköterskor vid händelse av att en liknande situation skulle uppstå igen. Efter det inledande skedet är det vård- och omsorgsnämndens uppfattning att sjuksköterskebemanningen legat på en normal god nivå.

Vård- och omsorgsförvaltningens åtgärder

- Förstärkning av antal sjuksköterskor under jourtid, kvällar och helger från den 21 mars 2020 till mitten av juni 2020.
- Förstärkt chefsstöd under helg som kunnat jobba i nära samarbete med sjuksköterskor från den 28 mars 2020 till den 17 maj 2020.
- Inventering av dubbelkompetenser som gjorde att sjuksköterskor som jobbar som enhetschefer eller andra delar av vård- och omsorgsförvaltningen under en tid kunde frikopplas från ordinarie uppdrag och istället gå in och jobba som sjuksköterska. Inventeringen möjliggör att det vid en eventuell ny liknande situation går snabbt att ställa om och göra detta igen. Inventeringen inleddes den 13 mars 2020 och uppdateras kontinuerligt.
- Samarbete med bildningsförvaltningen där skolsjuksköterskor fått gå ett introduktionsprogram som möjliggör att ett snabbt stöd kan sättas in om behov uppstår igen.
- Utökning av antalet anställda sjuksköterskor från augusti 2020, permanent utökning från den 1 januari 2021.
- *Det går, vid de särskilda boenden som ingår i aktuell tillsyn, inte att följa vården till äldre med misstänkt eller konstaterad covid-19 som bor på särskilt boende pga. brister i hälso- och sjukvårdsjournalerna.*

IVO bedömer att det inte går att följa vården till de äldre med misstänkt eller konstaterad covid-19 på grund av brister i boendets hälso- och sjukvårdsjournaler. Tillsynen har visat att det i granskade journaler saknas uppgifter som behövs för att säkerställa en god vård. Exempel på uppgifter som saknas är hur och när kontakt mellan olika verksamheter togs.

Vård- och omsorgsnämndens uppfattning är att de brister som påtalas omkring dokumentation har uppkommit av att sjuksköterskor på berörda enheter under en kortare period varit pressade och tvingats prioritera i sina arbetsuppgifter. Vård- och omsorgs-

nämnden är av uppfattningen att dokumentationen övrig tid av året har fungerat väl utifrån de förutsättningar som finns. Under denna kortare tid prioriterades istället en tät kontakt med läkare. Så som dokumentationen är uppbyggd idag behöver ibland samma händelse dokumenteras på tre ställen. Den skall dokumenteras i regionens journal, i kommunens journal enligt hälso- och sjukvårdslagen samt kommunens journal enligt socialtjänstlagen. Vård- och omsorgsnämndens uppfattning är att korrekta vårdåtgärder och kontakter med andra vårdgivare är utförda men att dokumentationen har brustit under en kortare tid. I vård- och omsorgsnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbetet ingår granskning av hälso- och sjukvårdsjournaler som en egenkontroll för att fånga upp att dokumentationen innehåller de uppgifter som behövs för en god och säker vård. Granskning har skett under 2020 och kommer att kvarstå som egenkontroll även 2021. Här ser vård- och omsorgsnämnden ett behov av nationellt stöd för granskning av dokumentationsflöde mellan vårdgivare som idag kan upplevas som svårt att följa upp då vi inte kan följa varandras dokumentation om samma händelse. Vård- och omsorgsnämnden ser positivt på den pågående utredningen om Informationsöverföring inom vård- och omsorg (SOU2021:4) som förhoppningsvis kan innebära förbättrade möjligheter till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och kvalitetsuppföljning.

Vård- och omsorgsförvaltningens åtgärder

- Egenkontroll i form av kvalitetsgranskning av patientjournal. Under 2020 har 13 granskningar genomförts. Under 2021 kommer två journaler per legitimerad medarbetare/år att granskas.
 - Medicinskt ansvarig sjuksköterska genomför stickprov för att kvalitetsgranska journaler. under 2020 har 30 journaler granskats. Fortsättning under 2021.
 - Införande av frastexter för att få en likställighet och förenkling i dokumentationen. Infört den 15 december 2020.
 - Genomgång/information för legitimerad personal om nya KVÅ¹-koder i januari 2021.
 - Dokumentationsgrupp inom hälso- och sjukvård jobbar med olika händelser för att tillsammans följa och utveckla dokumentationskedjan. Sker löpande under året.
 - Ytterligare utbildningsinsatser till ansvariga dokumentationsstödare inom Hälso- och sjukvård är planerade att ske under 2021.
- *Som en övrig punkt har IVO noterat att det har förekommit att äldre som haft covid-19 hittats avlidna på sina rum.*

Vård- och omsorgsnämnden anser att den formulering som används är missvisande och riskerar att skada förtroendet för vårdutföraren på ett sätt som inte är skäligt. Vård- och omsorgsnämnden önskar framföra att verksamheterna, trots ett mycket ansträngt läge, kunnat vara kontinuerligt närvarande i livets slutskede. I de fall där personal inte närvarat har dödsfallet inte varit väntat och i de fall som följts upp har det handlat om att personen kan ha varit ensam i cirka fem minuter innan personal varit åter. Kunskapsläget om sjukdomen i början av pandemin var av förklarliga skäl låg och dessa dödsfall kom snabbare än väntat varför det inte satts in extra personal för vak. Vård- och omsorgsnämnden noterar

¹ Klassifikation av vårdåtgärder.

att endast sjuksköterska har intervjuats ute på aktuella enheter. Det hade varit önskvärt att även berörda enhetschefer hade intervjuats för att ge en mer heltäckande bild.

Vård- och omsorgsnämndens uppfattning är att det finns väl fungerande rutiner för vård i livets slut.

- *Uppgiftslämnare skriver att personal har beordrats att arbeta trots att de har varit sjuka.*

Dessa uppgifter har inte närmare utretts av IVO och utgör inte ett underlag för beslutet. IVO menar att Informationen tyder på att det finns risk för att äldre som bor på särskilt boende inte har fått en god vård vid misstänkt eller konstaterad covid-19. IVO påpekar vårdgivarens ansvar att hantera dessa uppgifter i dennes ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Ovanstående uppgift har inkommit till vård- och omsorgsnämnden sedan tidigare och efter intern utredning av händelsen har det konstaterats att det inte var en korrekt uppgift. Vård- och omsorgsnämnden ifrågasätter relevansen av att även i denna granskning lyfta uppgiften.

Anna-Lena Ramstedt
Förvaltningschef

Lars Hernevid
Verksamhetsstrateg